

Danish A: literature – Standard level – Paper 1
Danois A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Danés A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)

Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)

Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Skriv en litterær analyse af **én** af de følgende to tekster. Du skal besvare begge spørgsmål.

1.

Samvittighed sort som blæk

Den sommer min far tiltrådte som skoleinspektør på en stor skole i Hvidovre skete der et uheld, som bogstaveligt talt formørkede hans tiltræden, hans slid og familiens ellers lyse udsigter.

En af mine venner sagde engang: Den der siger ja til at tiltræde en ledende stilling har solgt sin violin.

5 Det har jeg siden tænkt meget over.

Jeg kender mange der har solgt deres violiner for at blive noget ved musikken – og det er jo noget ejendommeligt.

Det giver vågne nætter og kredsløbsforstyrrelser.

10 Og jo tungere man tager sit ansvar des tungere bliver arbejdet og des flere strenge ryger der på violinen.

Idag har skoleinspektører mere hjælp og bistand end da min far tiltrådte. Dengang måtte han f.eks. selv lægge lærernes skemaer og det er netop dette tunge hverv der blev årsag til formørkelsen.

15 Jeg ville selv være ude af stand til at finde ud af den slags. Det foregår sådan at man først beder lærerne sende deres skema-ønsker for det nye skoleår og det kan være højst indviklede ønsker der indkommer.

20 F.eks. er der en der helst vil møde klokken 10 og en anden der helst vil have fri kl. 12. Så er der nogen der ønsker 22 regnetimer og andre der ikke under nogen omstændigheder vil have regning men til gengæld mange historietimer. Der er en der vil have onsdag fri (fordi han eller hun måske går på Lærerskolen) og så er der en anden der helst vil have torsdag fri.

Umiddelbart lyder det jo ikke så vanskeligt, men vanskeligheden består i at få alle disse sære og højst uensartede størrelser til at passe sammen. I dag kan en elektronhjerne måske finde ud af det – men dengang sad min far med det nat efter nat.

[...]

25 Han vågnede badet i sved. Det var midt om natten og vi sov uden at ane noget om hans bekymringer og han listede ind på sit kontor og der lå skitserne og han satte sig til at forsøge igen og gjorde én utilfreds og ti desperate og syv tilfredse og 14 ude af sig selv. Aldrig passede brikkerne.

Det er den slags der kan få folk til at gå i haven, for her kan tingene luges ud efter et nogenlunde overskueligt princip – men prøv at koordinere 50 skemaønsker!

30 Han sled som besat – og han havde en energi som en stenknuser. Det skulle ende med at blive perfekt.

35 Jeg husker den formiddag spillet gik op. Shakespeare har ikke været stoltere, da han kom ud med Macbeth i hånden. Normalt fik vi ikke vin til maden – men denne dag var noget særligt. Den havde en rød sløjfe om maven som en æske fyldt chokolade. Værket var endt – og fuldendt!

Alle var tilgodeset. Ingen ville være utilfredse.

Sommeren var reddet.

40 Den færdige skitse fyldte hele det store skrivebord på min fars kontor, endnu var den kun skrevet med tynd blyant – for hvor ofte havde han ikke måttet viske ud og skrive nye rubrikker – men her lå resultatet. 50 tilfredse lærere skulle snart få deres ønskeskemaer i hånden, ikke for mange mellemtimer, flugt og sammenhæng, folk havde fri på de dage de havde ønsket og fået de fag de havde ønsket. Alt åndede fred.

[...]

... Hvilken herlig dag! Det er lige ved at han kan gå hen og hente sin pantsatte violin. Han blev mild og næsten overstadig. Han lovede os en tur i Tivoli og gav sig til at fortælle
45 historien om, da han som dreng blev forfulgt på den gård han boede på af et mærkeligt væsen der var lige i hælene på ham, da han løb for livet ned ad trapperne – klip klap kom det efter ham, et blodsugende uhyggeligt monstrum, der ikke var til at rende fra ligemeget hvor stærkt han satte tempoet op – det var SELERNE. Han havde jo været på vej i seng og så ville han lige hen over loftet og ned efter et æble – og selerne som han havde knuppet op hang bag ham og
50 slæbte hen over gulvet.

Næste dag skulle jeg fylde min fyldepen. Jeg var så stolt af min fyldepen, men den var løbet tør. Jeg vidste at far havde blæk stående på kontoret. Jeg løb ind på det forbudte område og tankede op. Det gik også fint i begyndelsen, men pludselig væltede blækhuset og blækket løb ud over skemaskitsen. Der var ikke en rubrik som var læselig. Alt var skrevet med svag,
55 forsigtig blyant – og blækket slettede hver eneste time på skemaet.

Alle disse hundreder af timers arbejde!

Og vi vidste det var forbudt at gå ind på kontoret. Jeg havde det som grislingen i Peter Plys, der tænkte på at gå til søs og blive sømand.

Hvordan ville det gå når far kom hjem? Hvem skulle sige det til ham?

60 Alt står hen som i en tåge. Mor sagde det og han løb ind på kontoret og han stod længe og betragtede den kæmpemæssige sorte flade, men han blev ikke vred. Han satte sig ned.

Jeg ser ham sidde udtryksløst foran denne store sorte plamage – og min samvittighed bliver sortere end det blæk, der flød.

65 Det utrolige er ikke at skemaet blev færdigt, da skolen begyndte, skønt det er utroligt nok. Det utrolige er at han hverken blev vred eller bitter. For mig blev det et billede på nåden, som er den samme selv når vi har overtrådt budet og har samvittighed sort som blæk.

Johannes Møllehave, *På myrens fodsti* (1982)

- (a) Kommentér fortællerens forhold til sin far, som det er skildret i historien.
- (b) Hvordan bidrager kompositionen og fortællerstemmen til fremstillingen af historiens budskab?

2.

Forår ved Mariager fjord

To gyldne sommerfugle fandt hinanden,
og otte gyldne vinger bar dem bort;
en lillebitte skovmus fandt en anden,
og de – nå ja, de fristedes af fanden,
5 og livet er så altfor, altfor kort.

Madonna riede med silkestråde
så fermt, at der fæg trevler trindt omkring.
To spætter koblede så spættekåde¹,
at gøgen dydelig tog fat og spå'de
10 dem reden fuld af spættekåde ting.

Der skød primula og anemoner,
og der skød gøgeurt af jordens lænd
– der kom hundreder af millioner
af muntre, lattermilde blomsterkoner
15 og muntre, lattermilde blomstermænd.

For det var forår, og der var larmen
i hver en lysning af solens værk,
og på en græspude midt i varmen
sad smedens tøs knappet op for barmen
20 og sy'de løs på en lille særk².

Nis Petersen, *Nattens Pibere* (1926)

¹ kåd (på ældre dansk): munter, glad

² særk: underkjole

- (a) Hvordan og med hvilken effekt beskrives planteverdenen og forskellige dyrs adfærd i digtet?
- (b) Hvilke sproglige midler bliver brugt for at skildre naturens opvågning?
-